

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

De|| EXTREMA VNCTIO-||NE, ORDINE, ET MATRI-||MONIO.|| SINGVLIS LIBRIS
EX-||PLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

VI. De materia, forma, & ministro Sacramenti Matrimonij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54104)

CONTROVERSI
SECUNDA.

CAPVT SEXTVM.

De materia, forma, & Ministro Sacramenti
Matrimonij.

ETSI de materia, forma, & Ministro huius Sacramenti aliquid iam attigimus, occasione argumentorum Durandi: rursus tamen paulò fulius id pertractandum est, tum ob Martini Kemnitij calumnias, tum ob nouam, & singularem opinionem Melchioris Cani. Id quod necessariò faciendum nobis esse videtur, ut dogma Ecclesiasticum in superiore quaestione explicatum omni ex parte rectum ac defensum maneat.

Kemnitius enim hinc argumentum ducit, ad probandum, nullum esse coniugij Sacramentum propriè dictum, quod in coniugio, materia & forma, siue elementum & verbum, non facilè demonstari possint.

Canus autem dum pro sua opinione pugnat, iis argumentis imprudenter vtitur, quibus hæretici nostri temporis, Ecclesiam vexare possent; si quidem lib. 8. de locis Theologicis cap. 5. affirmat non omne Matrimonium inter Christianos legitimè contractum esse Sacramentum, sed illud solum, quod à Ministro Ecclesiastico sacris, & solennibus verbis celebratur. Quocirca verba, quibus coniuges mutuum consensum exprimunt, admittit ille formam esse contractus coniugij, sed non Sacramenti coniugij: & personas contrahentes admittit esse Ministros contractus coniugij, sed non Sacramenti coniugij.

At quia sententia cõmmunis, & vera, distinctionem istam omninò ignorat, & nihil interesse statuit inter contractum coniugij Christiani, eiusq; materiam, formam, & Ministrum;

& Sacramentum coniugij, eiusque materiam, formam, & Ministrum: ita ut quod sufficit ad contractum istum celebrandum, idem sufficiat ad Sacramentum celebrandum: inde fit, ut dum Canus totis suis viribus probare conatur, Matrimonium sine forma verborum à Ministro Ecclesiastico prolata celebratum, non esse Sacramentum, simul etiam probeat quantum in se est, nullum reuera esse in Ecclesia coniugij Sacramentum.

Nos igitur ut utrique respondeamus, **P R I M O**, exponemus breuiter, quæ sit materia, quæ forma, & Minister huius Sacramenti, secundum communem sententiam, & Kemnitij calumnias repellemus. **D E I N D E**, Cani sententiam refutabimus; atque eiusdem argumenta soluemus.

Quod igitur ad **P R I M V M** attinet, de materia huius Sacramenti duæ sunt Theologorum præcipuæ sententiæ, quas Petrus Paludanus refert in 4. dist. 1. q. 4. **V N A** est, quod consensus coniugum verbis expressi, seu verba consensus exprimentia, sint materia, & forma huius Sacramenti. **A L T E R A**, quod ipsa corpora, seu personæ contrahentium, sint materia: verba vero exprimentia consensus, sint forma.

Quæ sententiæ meo iudicio sunt ambæ veræ, & facile conciliari possunt. Nam coniugij Sacramentum duobus modis considerari potest. **V N O** modo, dum fit. **A L T E R O** modo, dum permanet postquam factum est. Est enim Matrimonium simile Eucharistiæ, quæ non solum dum fit, sed etiam dum permanet, Sacramentum est: dum enim coniuges viuunt, semper eorum societas Sacramentum est Christi, & Ecclesiæ.

Si igitur consideretur Matrimonium, dum fit; tota eius essentia in signis exprimentibus consensus mutuum consistit: corpora enim coniugum non concurrunt, nisi ut materia circa quam, ut etiam dum fit Eucharistia, tota essentia consecrationis in verbis sacris posita est: panis autem, & vinum solum concurrunt ut materia circa quam. Et idem videmus in aliis contractibus. Nam cum venditur, aut emitur domus; tota contractus ratio in consensu mutuo sita est: domus autem est materia, circa quam operatio illa versatur: nemo enim dicit domum, quæ venditur, partem esse contractus. Sed quia verba vnius coniugis, determinant verba alterius, & ab illis pariter determinantur, ideo in iisdem verbis distingui potest materia.

materia, & forma: nam verba quatenus determinant, forma dici possunt, quatenus determinantur, materia.

Atq; hæc est sententia S. Thomæ in 4. dist. 26. quæst. 2. art. 1. Nam in responsione ad 1. dicit, formam Sacramenti huius esse, verba coniugum; in responsione ad 2. dicit, materiam esse, actus ipsorum coniugum, quibus Sacramentum Matrimonij perficitur, vbi per actus intelligit eadem verba, quæ paulò antè dixerat, esse formam; nulli enim alij actus necessariò requiruntur ad hoc Sacramentum perficiendum. Nec non Richardi, Paludani, Capreoli, Dominici à Soto, & aliorum in eadem distinctione.

Si verò consideretur Matrimonium iam factum, & celebratum, negari non potest, ipsos coniuges simul cohabitantes, siue externam coniugum societatem, & coniunctionem, esse materiale symbolum externum, representans Christi & Ecclesiæ indissolubilem coniunctionem: quemadmodum in Sacramento Eucharistiæ, consecratione peracta remanent species consecratae, quæ sunt symbolum sensibile atque externum, interni alimenti spiritualis.

Quare rectè mihi dixisse videtur Petrus à Soto, lect. 4. de Matrimonio, materiam non solùm circa quàm, sed etiam ex qua Sacramentum Matrimonij constat, esse personas contrahentes. Theologi quoq; fermè omnes satis indicant, corpora coniugum esse materiam Sacramenti huius, dum affirmant, Ecclesiam posse constituere certos gradus consanguinitatis, & affinitatis, intra quos Matrimonium sit irritum; quia dum eos gradus constituit, facit vt personæ quæ alioqui erant materia Sacramenti huius, iam non sint amplius materia. Atque hæc de materia dicta sint.

Forma autem, consensu omnium Theologorum, Cano excepto, sunt verba, vel signa mutuum consensum exprimentia. Id habet expressè S. Thomas loco notato in 4. dist. 26. q. 2. art. 1. ad 1. & ante eum Hugo de S. Victore, lib. 2. de Sacramentis, part. II cap. 5. & omnes alij.

SED obiicit Kemnitius, pag. 1221. Ioannem Gropperum nostra ætate docuisse, formam Sacramenti Matrimonij esse illa verba Domini, Matth. 19. *Quod Deus coniunxit, homo non separet.* proinde non deesse, qui contra Scholasticos doceant, non esse formam Sacramenti huius, signa mutui consensus.

Al

At Kemnitius more suo non bona fide Gropperum citat. Locus Gropperi est in Enchiridio Christianæ Institutionis, nomine Concilij Coloniensis edito, in tractatu de Sacramento Matrimonij: quo loco GROPPERVS colligit quidem formam Sacramenti huius ex verbis Domini: *Quod Deus coniunxit, &c.* sed non ait, illa verba esse formam, aut necessariò recitanda esse: immò expressè dicit, verba mutui cõsentus esse formam sacramenti: *Superest*, inquit, *ut verbum & elementum huius Sacramenti indicemus, & gratiam in super eo conferri demonstremus Verbum itaque huius Sacramenti, quo accedente ad elementum, fit Sacramentum, id nimirum est, quo ambo, mas & femina, (cùm pietatis respectu, quæ in Deum est, sibi mutuo fidem conjugalem dant, accipiuntq.) non quovis modo, sed in Dei nomine coniunguntur, & copulantur.* Vides Lector, Gropperum non dissentire à ceteris, in huius Sacramenti forma constituenda; & idè solum allegasse verba Domini: *Quod Deus coniunxit, &c.* ut probaret, Matrimonium Christianorum non esse contractum merè civilem, & humanum, & verba coniugum referenda esse ad illam diuinam, & sacram coniunctionem, de qua dictum est: *Quod Deus coniunxit, &c.*

Ex his parebit etiam, quis sit Minister huius Sacramenti. Nam cùm ad Ministrum propriè pertineat, verba formæ pronunciare, & per ea Sacramentum conficere: & in hoc Sacramento verba formæ à coniugibus proferantur, necesse est, coniuges ipsos esse proprios huius Sacramenti Ministros.

NEQUE absurdum videri debet, quod in easdem personas concurrat causa materialis, & efficiens: id enim exigit natura contractus, qui de personis contrahentium fit. Quæmodum enim, si quis in seruum alicui se ipse venderet, idem esset vendens, & res vendita, efficiens, & Materia: sic etiam in Matrimonio, cùm ipsi coniuges se mutuo tradant, ac dõnent, ipsi efficientes, & ipsi materia sunt. Et quanquam requiritur ex decreto Ecclesiæ, Minister Ecclesiasticus, qui consensum coniugum exquirat, & eundem approbet, & declaret, & benedictione sacerdotali confirmet; tamen propriè qui Matrimonij Sacramentum efficiunt, ipsi coniuges sunt.

Ex his refelli possunt Kemnitij calumniæ OBIECT ille, in 2. part. Exam. pag. 120. & sequenti, Scholasticos nondum fingere

Angere potuisse aliquid, quod materia & forma in hoc Sacramento rectè dici possit. Addit, Theologos & Iureconsultos nostros admodum varias, & incertas opiniones de hac re habere: arguit Tridentinum Concilium, quod nihil in re tam dubia determinauerit: colligit ex his omnibus, non posse etiam à nobis verò asseri, Matrimonium esse Sacramentum.

Sed hæc omnia leuia sunt, & inania. Nam IMPRIMIS Concilium nihil determinauit, quia non erat opus. Sicut enim Dominus ipse non expressit materiam, & formam huius Sacramenti, quia non nouum symbolum instituit, sed humanum, vsitatumque contractum euexit ad Sacramenti dignitatem, attribuens illi contractui nouam significationem, & gratiæ promissionem: sic etiam Concilium muneri suo satisfecit, cum explicuit Dominicam traditionem.

DEINDE, Theologi mirificè inter se conueniunt quo ad formam, & Ministrum: quoad materiam autem non ita dissentiant, ut faciliè conciliari non possint.

Et quamuis etiam tum de materia, tum de forma maximè inter se Catholici dissident: nihil id officeret certitudini, quæ habemus de Sacramento Matrimonij. Nam ad fidem Catholicam de Sacramentis habendam, & ad eadem Sacramenta fideliter ministranda, vel suscipienda, satis est scire, quid necessaria requiratur ad Sacramentum celebrandum, & quot sint, & quæ illa, sine quibus non perficitur Sacramentum: quid autem in his propriè forma sit, quid materia, sine fidei præiudicio disputari, & etiam ignorari potest. Sciat Parochus, ad Baptismum aquam esse necessariam, cum illis verbis sacris: *Ego baptizo te in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti*, utrū autem aqua, materia dicenda sit, & verbum, forma, ad eò sine periculo ignorabit, ut etiam si verbum, materiam, & aquam, formam esse crederet, neque perniciosè erraret, neq; inutiliter baptizaret. Ad eundem modum si Christiani teneant, ad matrimonium ritè celebrandum, mutuum consensum legitimatum personarum signo sensibili expressum, esse necessarium; neque eiusmodi symbolo, ut vero nouæ legis Sacramento promissionem, gratiæ esse annexam: nihil periculi erit, etiam si forte materiam, & formam distinguere non valebunt. In hoc autem Theologi omnes conueniunt, vno Cano, ut diximus, concepto, Nihiligitur Kemnitius in hac parte obtinere potest.